

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
24.05.2020
Hetkel kehtiv
RT I, 23.05.2020, 8

Tulundusühistuseadus

Vastu võetud 19.12.2001

[RT I 2002, 3, 6](#)

jõustumine 01.02.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
20.11.2002	RT I 2002, 102, 600	01.01.2003
25.02.2004	RT I 2004, 14, 91	25.03.2004, osaliselt tagasiulatuvalt 01.12.2003
24.03.2004	RT I 2004, 24, 166	16.04.2004
16.12.2004	RT I 2004, 89, 613	07.01.2005
15.06.2005	RT I 2005, 39, 308	01.01.2006
27.11.2005	RT I 2005, 61, 478	01.12.2005
06.12.2006	RT I 2006, 61, 456	01.01.2007
04.06.2008	RT I 2008, 27, 177	10.07.2008
19.11.2008	RT I 2008, 52, 288	22.12.2008
10.12.2008	RT I 2008, 59, 330	01.01.2009
29.01.2009	RT I 2009, 13, 78	01.07.2009
21.10.2009	RT I 2009, 51, 349	15.11.2009
29.10.2009	RT I 2009, 54, 363	01.01.2010
11.11.2009	RT I 2009, 57, 381	01.01.2010
27.01.2010	RT I 2010, 9, 41	08.03.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
05.12.2012	RT I, 18.12.2012, 3	19.12.2012
27.02.2014	RT I, 21.03.2014, 3	31.03.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused alates 2014. aasta 1. juulil jõus olevast redaktsioonist.
05.04.2017	RT I, 20.04.2017, 1	15.01.2018
18.05.2020	RT I, 23.05.2020, 2	24.05.2020

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Mõiste

(1) Tulundusühistu (edaspidi *ühistu*) on äriühing, mille eesmärgiks on toetada ja soodustada oma liikmete majanduslikke huve läbi ühise majandustegevuse, milles liikmed osalevad:

- 1) tarbijate või muude hüvede kasutajatena;
- 2) hankijatena;
- 3) tööpanuse kaudu;
- 4) teenuste kasutamise kaudu;
- 5) mõnel muul sarnasel viisil.

(2) Ühistu vastutab oma kohustuste eest oma varaga. Ühistu liige ei vastuta isiklikult ühistu kohustuste eest. Põhikirjaga võib ette näha, et liikmed vastutavad ühistu kohustuste eest solidaarselt kogu oma varaga (täielik isiklik vastutus) või põhikirjaga kindlaksmääratud ulatuses (lisavastutus).

(3) Kui põhikirjaga ei ole ette nähtud ühistu liikmete isiklikku vastutust ühistu kohustuste eest, peab osakapital olema vähemalt 2500 eurot. Kui põhikirjaga on ette nähtud ühistu liikmete lisavastutus, peab liikmete lisavastutuse summa olema vähemalt 2500 eurot.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(4) [Kehtetu -RT I 2009, 57, 381- jõust. 01.01.2010]

§ 2. Ärinimi

(1) Ühistu ärinimi peab sisaldama sõna «ühistu» ja ühistu tegevusalale viitavat täiendit.

(2) Ühistu, mille kõik liikmed on ühistud, võib kasutada ärinimes sõna «keskühistu».

§ 3. Äriseadustiku kohaldamine

(1) Ühistule kohaldatakse äriseadustikus osaühingu kohta sätestatud, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

(2) Ühistule ei kohaldata äriseadustiku §-des 525¹ ja 525² sätestatud.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

2. peatükk ASUTAMINE

§ 4. Ühistu asutaja

(1) Ühistu võib asutada vähemalt kaks isikut. Asutajaks võib olla füüsiline või juriidiline isik.

[RT I 2009, 51, 349- jõust. 15.11.2009]

(2) [Kehtetu -RT I 2009, 51, 349- jõust. 15.11.2009]

§ 5. Asutamisleping

(1) Ühistu asutamiseks sõlmivad asutajad asutamislepingu.

(2) Asutamislepingus märgitakse:

1) asutatava ühistu ärinimi, asukoht ja aadress;

2) ühistu eesmärk;

[RT I 2006, 61, 456- jõust. 01.01.2007]

3) asutajate nimed ja elu- või asukohad;

4) osakapitali kavandatud suurus;

5) kui ühistu liikmed ei vastuta isiklikult ühistu kohustuste eest – osakapitali suurus asutamisel;

6) asutajate kohustused ühistu suhtes;

7) juhatuse liikmete ja, kui moodustatakse nõukogu, siis ka selle liikmete nimed, isikukoodid ja elukohad;

8) audiitori ja revidendi nimi, isikukood ja elukoht;

9) prokuristi määramise korral tema nimi, isikukood ja elukoht;

10) asutamiskulude eeldatav suurus ja nende kandmise kord.

(3) Asutamislepingu sõlmimisega kinnitavad asutajad asutamislepingu lisana ka ühistu põhikirja.

(4) Asutamisleping ja sellega kinnitatud põhikiri peavad olema notariaalselt tõestatud ja neile kirjutavad alla kõik asutajad. Asutaja esindaja võib asutamislepingule ja selle lisana kinnitatud põhikirjale alla kirjutada, kui

talle selleks antud volikiri on notariaalselt tõestatud. Põhikirja muutmine pärast ühistu äriregistrisse kandmist toimub käesoleva seaduse §-s 48 sätestatud korras ega nõua asutamislepingu muutmist.

§ 6. Põhikiri

- (1) Ühistu põhikirjas märgitakse:
- 1) ühistu ärinimi ja asukoht;
 - 2) ühistu eesmärk;
- [RT I 2006, 61, 456- jõust. 01.01.2007]
- 3) osamaksu suurus ja tasumise kord;
 - 4) summa, mille liige võib ühistule tasuda lisaks osamaksule, või selle suuruse määramise kord;
 - 5) liikmetele lisakohustuste määramise kord;
 - 6) kui osamaksu või muu sissemakse võib tasuda mitterahalise sissemaksena – mitterahalise sissemaksse hindamise kord;
 - 7) üldkoosoleku kokkukutsumise kord ja tähtaeg;
 - 8) juhatuse liikmete arv, nõukogu olemasolu korral ka selle liikmete arv, mis võib olla väljendatud kindla suurusena või alam- ja ülemmäärana;
 - 9) ühistu kontrollorganid, nende pädevus ja volituste tähtaeg;
 - 10) ühistu majandusaasta algus ja lõpp;
 - 11) kahjumi katmise kord;
 - 12) vara jaotamise kord ühistu lõpetamisel;
 - 13) muud seadusega sätestatud kohustuslikud tingimused.
- (2) Põhikirjaga võib ette näha ka muid tingimusi, mis ei ole seadusega vastuolus. Kui põhikirja säte on vastuolus seadusega, kohaldatakse seadusega sätestatud.
- (3) Kui põhikirjaga ei ole ühistu tähtaega ette nähtud, loetakse, et see on asutatud määramata tähtajaks.
- (4) Põhikirjaga võib määrata, et ühistu liikmel võib olla rohkem kui üks osamaks ning sätestada seoses sellega lisatingimusi.
- (5) Põhikirjaga võib määrata ka ühistu liikme kohustuse osaleda ühistus mitme osamaksuga (kohustuslik osalus), kusjuures kohustuslik osalus peab olema võrdne kõigi liikmete suhtes või sõltuma liikme poolt ühistu vara või muude võimaluste kasutamise mahust.
- (6) Kui põhikirjaga ei ole ette nähtud ühistu liikmete isiklikku ega lisavastutust ühistu kohustuste eest, kohaldatakse mitterahalise sissemaksuga tasumisel osühingu kohta sätestatud.

§ 7. Äriregistrisse kandmise avaldus

- (1) Ühistu äriregistrisse kandmiseks esitab juhatuse äriregistrile avalduse, milles näidatakse kõik käesoleva seaduse §-s 8 nimetatud andmed. Avaldusele kirjutavad alla kõik juhatuse liikmed. Avaldusele lisatakse:
- 1) asutamisleping;
 - 2) põhikiri;
 - 3) juhatuse liikmete, audiitori ja revidendi, nõukogu olemasolu korral ka selle liikmete nimed ja isikukoodid;
- [RT I 2006, 61, 456- jõust. 01.01.2007]
- 3¹) juhatuse asukoha aadress, kui see asub välisriigis;
- [RT I, 20.04.2017, 1- jõust. 15.01.2018]
- 4) [kehtetu -RT I 2009, 13, 78- jõust. 01.07.2009]
- 4¹) teave kavandatud põhitegevusala kohta;
- [RT I 2006, 61, 456- jõust. 01.01.2007]
- 5) tulundusühistu elektronposti aadress ja muud sidevahendite andmed (telefoni ja faksi numbrid, Interneti kodulehe aadress jms);
- [RT I, 20.04.2017, 1- jõust. 15.01.2018]
- 6) muud seadusega sätestatud dokumendid.
- (2) Äriregistrile esitatavale muule avaldusele kirjutab alla juhatuse liige. Uue juhatuse liikme äriregistrisse kandmise avaldusele kirjutab alla uus juhatuse liige, kes peab avalduses kinnitama, et tal on seaduse kohaselt õigus olla juhatuse liige. Kui juhatuse liikmed on õigustatud ühistut esindama ainult ühiselt, peavad registrile esitatavale avaldusele alla kirjutama kõik ühistut ühiselt esindama õigustatud juhatuse liikmed.
- [RT I 2009, 13, 78- jõust. 01.07.2009]
- (3) Ühistut ei kanta äriregistrisse, kui avaldus äriregistrisse kandmiseks esitatakse pärast ühe aasta möödumist asutamislepingu sõlmimisest.
- [RT I 2009, 13, 78- jõust. 01.07.2009]

(4) Äriregistrisse kantud andmete muutmise avaldusele tuleb lisada muutmise otsustanud ühistu organi otsus ja koosoleku protokoll ning muud kande aluseks olevad dokumendid.

(5) Organi koosoleku protokollil asemel võib registripidajale esitada väljavõtte protokollist, millesse on kantud ainult registriandmete aluseks olev otsus. Väljavõttele ei pea lisama otsuse suhtes eriarvamusele jäänud isiku eriarvamust, kirjalikke ettepanekuid ja avaldusi. Protokollil väljavõtte peab olema notariaalselt tõestatud, kui sama koosoleku kohta koostatud protokoll on notariaalselt tõestatud. Muus osas kohaldatakse protokollil väljavõtte sisule, allkirjastamisele ja väljavõttele lisatavatele dokumentidele vastava organi koosoleku protokollil kohta sätestatud.

[RT I 2009, 13, 78- jõust. 01.07.2009]

(6) Notariaalselt kinnitatud avaldus esitatakse koos kande tegemiseks vajalike dokumentidega registripidajale avalduse kinnitanud notari vahendusel notarite elektroonilise infosüsteemi (edaspidi *e-notar*) kaudu. Mõjuval põhjusel võib avalduse ja kande tegemiseks vajalikud dokumendid esitada teise notari vahendusel. Notar selgitab isikule, millised dokumendid tuleb avaldusele lisada ja millised nõuded neile kehtivad.

[RT I, 18.12.2012, 3- jõust. 19.12.2012]

§ 8. Äriregistrisse kantavad andmed

Äriregistrisse kantakse:

- 1) ühistu ärinimi;
- 2) ühistu eesmärk, asukoht ja aadress;

[RT I 2006, 61, 456- jõust. 01.01.2007]

- 2¹) juhatuse asukoha aadress, kui see asub välisriigis;

[RT I, 20.04.2017, 1- jõust. 15.01.2018]

- 3) põhikirja kinnitamise aeg;
- 4) juhatuse liikmete nimed ja isikukoodid;

[RT I 2006, 61, 456- jõust. 01.01.2007]

- 5) kes juhatuse liikmetest võib esindada ühistut erinevalt käesoleva seaduse § 58 lõikes 1 sätestatud;

5¹) äriseadustiku §-s 63¹ nimetatud kontaktisiku nimi või ärinimi, isiku- või registrikood ning tulundusühistule suunatud tahteavalduste ja tulundusühistu menetlusedokumentide kättetoimetamise Eesti aadress, samuti kontaktisiku elektronposti aadress;

[RT I, 20.04.2017, 1- jõust. 15.01.2018]

- 6) ühistu majandusaasta algus ja lõpp;
- 7) ühistu liikmete andmed, kui põhikirjaga on ette nähtud ühistu liikmete täielik isiklik vastutus või

lisavastutus;

- 8) muud seadusega sätestatud andmed.

§ 9. Asutajate, juhatuse ja nõukogu liikmete vastutus ühistu asutamisel

(1) Ühistu asutajad ning juhatuse ja nõukogu liikmed vastutavad solidaarselt ühistu asutamisel valeandmete või ebatäielike andmete esitamisega või sissemaksete või asutamiskulude ebaõige hindamisega või muude kohustuste rikkumisega ühistule tekkinud kahju eest, kui asutaja või juhatuse või nõukogu liige ei tõenda, et ta kahju tekitanud asjaolu ei teadnud ega pidanudki teadma.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud alusel vastutavad lisaks ühistu liikmetele ka isikud, kelle arvel ühistu asutati. Isik ei vabane vastutusest sõltumata sellest, kas ta asjaoludest teadis või mitte, kui asjaolusid teadis või pidi teadma tema arvel tegutsenud liige.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud erinev kokkulepe kehtib ühistu võlausaldajate kohta üksnes juhul, kui kokkulepe sõlmiti ühistu pankrotimenetluses.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud nõuded aeguvad viie aasta möödumisel ühistu äriregistrisse kandmisest.

[RT I 2009, 13, 78- jõust. 01.07.2009]

§ 10. Enne äriregistrisse kandmist tehtud tehingud

(1) Enne ühistu äriregistrisse kandmist asutatava ühistu nimel tehtud tehingutest tulenevate kohustuste täitmise eest vastutavad tehingu teinud isikud solidaarselt.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustused lähevad üle ühistule ühistu äriregistrisse kandmise hetkest, kui tehingu teinud isikul oli õigus seda tehingut ühistu nimel teha.

(3) Kui isikul ei olnud õigust käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tehingut teha, lähevad tehingust tulenevad õigused ja kohustused üle ühistule, kui üldkoosolek kiidab selle tehingu heaks.

(4) Kui ühistu varast ei jätku ühistu võlausaldajate nõuete rahuldamiseks, vastutavad asutajad ühistu võlausaldaja ees isiklikult ja solidaarselt ühistu kohustuste eest ulatuses, milles ühistu vara vähenes enne ühistu äriregistrisse kandmist ühistule võetud kohustuste tõttu. Nimetatud nõude aegumistähtaeg on viis aastat ühistu äriregistrisse kandmisest.

3. peatükk

ÜHISTU LIIKMED

1. jagu

Liikmeks saamine

§ 11. Liikmeks astumise tingimused

- (1) Ühistu liikmeks võib astuda füüsiline isik või juriidiline isik.
- (2) Ühistu võib uusi liikmeid vastu võtta pärast äriregistrisse kandmist.
- (3) Põhikirjaga võib ette näha tingimusi, millele liikmed peavad vastama. Põhikirjaga liikmetele kehtestatud nõuded peavad olema mõistlikud.
- (4) Liikmetele võib panna kohustusi ainult põhikirjaga sätestatud korras.

§ 12. Liikmeks astumise avaldus

Liikmeks vastuvõtmiseks peab isik esitama kirjaliku avalduse. Kui ühistu põhikirjaga on ette nähtud liikmete täielik isiklik vastutus või lisavastutus, peab avalduses olema väljendatud nõusolek nende kohustustega.

§ 13. Liikmeks vastuvõtmise otsustamine ja liikmeks vastuvõtmine

- (1) Isiku avalduse vaatab läbi juhatus, kui põhikirjaga ei ole seda õigust antud üldkoosolekule või nõukogule.
- (2) Juhatus või muu liikmete vastuvõtmise otsustamiseks õigustatud organ peab liikmeks astumise avalduse läbi vaatama ühe kuu jooksul, arvates avalduse esitamise päevast.
- (3) Isik saab ühistu liikmeks vastuvõtmisotsuse tegemise päevast, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud hilisemat tähtpäeva.
- (4) Ühistu liikmeks vastuvõtmisel tuleb tasuda osamaks, kui põhikirjaga ei ole ette nähtud teisiti.

§ 14. Liikmeks vastuvõtmisest keeldumise alused

- (1) Liikmeks vastuvõtmisest võib keelduda mõjuvatel põhjustel, milleks on eelkõige järgmised asjaolud:
 - 1) isik ei vasta ühistu põhikirjaga sätestatud nõuetele;
 - 2) ühistu ei suuda tagada ega soodustada olemasolevast suurema arvu liikmete majanduslikke huve;
 - 3) isik ei tasu osamaksu, kui selle tasumine on liikmeks saamise eelduseks;
 - 4) isik on varem sellest ühistust välja arvatud põhikirja või seadusega sätestatud nõuete järgimata jätmise tõttu.
- (2) Liikmeks vastuvõtmisest keeldumise otsuse tegemisel peab juhatus saatma isikule tema vastuvõtmisest keeldumise otsuse ärakirja. Ära kiri tuleb saata ühe nädala jooksul otsuse tegemisest arvates.
- (3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud otsuses peab olema näidatud vastuvõtmisest keeldumise põhjendus.
- (4) Kui liikmeks vastuvõtmisest keeldumise on otsustanud juhatus või nõukogu, võib selle otsuse peale esitada kaebuse üldkoosolekule. Edasikaebamise tähtaeg on üks kuu otsuse ärakirja saamise päevast. Põhikirjaga võib ette näha täpsema edasikaebamise korra.
- (5) Üldkoosolek peab esitatud kaebuse kohta tegema otsuse kaebuse saamisele järgneval koosolekul ja tehtud otsuse ära kiri saadetakse isikule ühe nädala jooksul otsuse tegemisest arvates.
- (6) Üldkoosoleku tehtud keeldumisotsuse võib vaidlustada maakohtus kolme kuu jooksul otsuse ärakirja saamise päevast arvates.
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]
- (7) Põhikirjaga võib näha ette, et iga liikmeks vastuvõtmisest keeldumise otsuse võib vaidlustada maakohtus kolme kuu jooksul, arvates otsuse ärakirja saamise päevast. Sellisel juhul ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 sätestatut.
[RT I 2008, 59, 330- jõust. 01.01.2009]